

dan har Praxis forstaaet dette? Har Praxis fulgt disse Lovgivningens klare Bestemmelser? Nei, Sagsfórerne have gjennem Tidernes Lob formaadet at erobre Forligskommissionerne. Til Trods for, at Lovgivningen bestemt slog fast, at her var et Felt, hvor de ikke havde Noget at gjøre, og hvor heller ikke deres Kontorpersonale havde Noget at gjøre, er Praxis dog bleven den, at Sagsfórerne i en stor Mængde Sager møde som Fuldmægtige for Klagerne, og i Resten af Sagerne møde Professorernes Kontortjenste som Regel. I alle Gjældsager møde Sagsfórerne som Mandatarer; til Trods for de Love vi have om dette Punkt, møde de, og mærkværdig nok afviser Forligskommissionen dem ikke, og Retterne, ja Retterne godkjende det, thi Høiesteret har godkendt det. Jeg har desværre ikke set nogen Notivering for denne Høiesteretsdom og ved altsaa ikke, hvorledes Høiesteret i Tidens Lob er kommen til den Anskuelse. Men som jeg sagde, det personlige Møde er Hovedsagen ved Forligsvæsenet. At „et magert Forlig er bedre end en fed Proces“, er et gammelt Ordsprog, et gammelt Mundheld, en gammel Mening her i Landet, og netop derfor er det, at Lovgivningen har gjort det til Pligt for dem, der ville føre Proces, forud at komme sammen for bestemte Mænd for der at tale sammen om den Sag, de skulle føre, og for mulig der at faae bragt Forlig istand. Men saa er det jo gaaet saaledes, som en Sagsfórer engang har udtalt her i Folkethinget, at det er ikke saa underligt, at Sagsfórerne betragte det som en Krænktelse, at de Herrer ikke have Lov til, at møde i Forligskommissionen som Fuldmægtige. Det er mig umuligt at forstaa, hvorledes Sagsfórerne kunne betragte det som en Krænktelse. Lad mig her sige, at naar jeg ikke holder af, at Sagsfórerne skulle have med Forligskommissionen at skaffe, gjør jeg ikke dermed noget Angreb paa Sagsfóernes Hæderlighed, paa deres Retssindighed, paa deres Willighed lige overfor Indslagede osv. Jeg retter slet ikke noget Angreb paa dem i den Retning, heller ikke mener jeg, at Sagsfórerne ere nogle saadanne Procesmagere, at de bare gaa og se efter at komme til at føre Proces. Det er heller ikke det, jeg sigter til. Men Et kunne vi vel Alle være enige om, og det er det, at Sagsfórerne se anderledes paa en Proces, end en Ikke-Sagsfórer ser paa den. For Sagsfórerne er Processen en Haandtering, det er deres Profession, det er deres daglige Besjæftigelse; det finde de er den saare naturlige Ting af Verden, at et Par Mennesker ligge i Proces; de se det ikke

som noget Onde, fordi det ikke er noget Onde for en Sagsfórer, snarere et Gode. Men for den almindelige Betragtning staar en Proces som et Onde, fordi som Regel enten man taber eller vinder, taber man alligevel i alt Fald de mindre Sager. I den almindelige Bevidsthed staar en Rets-sag, en Proces som et Onde; for den, der skal til at sagsøge, stiller det sig som et nødvendigt Onde, og for Sagsøgte stiller det sig som et meget beklageligt Onde. I begge Tilfælde stiller det sig som et Onde i den almindelige Bevidsthed, men det er langtfra saaledes lige overfor Sagsfórerne, fordi det er deres Profession, deres Haandtering, det er deres daglige Brød. Jeg tror derfor ikke, at vi ret godt kunne forhandle Forligsvæsenet her i Thinget, uden at vi ogsaa faae det Spørgsmaal frem til Behandling, hvorvidt Sagsfórerne og deres Kontorpersonale bør have den Ret at kunne møde i Forligskommissionerne som Befuldmægtigede for en af Parterne. Vi maa have det Spørgsmaal frem; thi vi kunne ikke vedblive at leve paa den meningsløse Praxis, vi nu have. Uagtet alle de Love, vi have, forbyde Sagsfórerne at møde omkring ved Retterne, er der ikke en eneste Dommer, der vil gjøre Indsigelse imod, at Sagsfórerne møde. Vi maa dog blive klare paa, om den tidligere Lovgivning her i Landet har Ret, eller rettere sagt, om den er fornuftig, eller om vi skulle følge den Retspraxis, som igjennem Tidernes Lob fuldstændig har forandret Lovgivningens Mening, dens Aand og Ord. Ja, Ordene staa der endnu, men som et dødt Bogsstav, der ikke følges. Naar vi kunde tage dette Spørgsmaal op samtidig med det foreliggende Lovforslag, skal det selvfølgelig være mig kjær, at det foreliggende Lovforslag bliver fuldstændig forhandlet og overvejet i et Udvalg, for at Thinget mulig kan faae noget Godt ud af det. Jeg skal samtidig sige, at der er Punkter i Lovforslaget, som jeg fuldt ud kan slutte mig til, der er andre Punkter, som jeg ikke tror, ere heldige, og andre, som jeg ikke forstaa eller rettere, som jeg ikke kan se, man kan naae det ved, som den høitærede Justitsminister mener at ville naa derved. Dette er saaledes Tilfældet ved § 1. Denne Paragraf skal nok gaa ud paa, at man skal sikkre Kreditorerne imod, at deres Debitor begunstiger den ene Kreditor paa den andens Beslutning. Jeg antager, at det er den høitærede Justitsministers Mening paa den Maade at sikkre de enkelte Kreditorer mod, at andre Kreditorer paa disses Beslutning slutte Aftale i Forligsmødet med Debitor om, at den eller den skal gaa forud. Men